نام:	اداره کل آموزش و پرورش استان البرز مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۳ کرج دبیرستان غیردولتی اندیشه برنا دوره اول و دوم متوسطه	نام درس: **فارسی ۳** نام دبیر: حبیب حسن‌زاده کلاس: دوازدهم تجربی و ریاضی تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۰/۶ مدت آزمون: ۷۰ دقیقه تعداد سؤالات: ۱۸ تعداد صفحات: ۳
نام خانوادگی:		
شماره صندلی:		
پایه و رشته:		

ردیف	شرح سؤال	بارم
	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	**معنی واژگان مشخص‌شده را بنویسید.** الف) **عاکفان** کعبهٔ جلالش به تقصیرِ عبادت معترف ب) در این دو شهر تنها یک **سرپَری** زدیم. پ) بفکن ز پی این اساس **تزویر** ت) بخروش چو شرزه شیرِ **ارغند**	۱
۲	**املای نادرست هر واژه را پیدا کنید و شکل درست هر کدام را بنویسید.** واصفان هلیهٔ جمالش _ ظِماد کافور _ مأوا کردن _ قوت‌خوردن از عشق _ دولت مُستعجل _ بی‌خردانِ صِفله _ اژدهای گرزه _ خانِ نعمتِ بی‌دریغش	۱
۳	**به توجه به معنی واژگان در هر ردیف، کدام گزینه از نظر شکل املایی نادرست است؟** ۱_ الف) جسیم: خوش‌اندام ☐ ب) ثواب: درست ☐ پ) صباح: سپیده‌دم ☐ ت) اتراق: موقتاً در جایی اقامت گزیدن ☐ ۲_ الف) قُربت: نزدیکی ☐ ب) قسیم: صاحب جمال ☐ پ) فایغ: برگزیده ☐ ت) بیت‌الحَزَن: ماتمکده ☐	۱
۴	**به پرسش‌های دستوری زیر پاسخ دهید.** الف) یک جملهٔ چهارجزئی با **مفعول** و **مسند** بنویسید. ب) نمودار پیکانی گروه اسمیِ **دو تخته فرش** را رسم کنید.	۱
۵	**در عبارت زیر چه فعلی حذف شده است؟ نوع قرینهٔ آن را مشخص کنید.** «هر نفسی که فرومی‌رود، مُمدِّ حیات است و چون برآید، مفرّح ذات.»	۱
۶	**در بیت زیر فعل‌های مشخص‌شده را از نظر کارکرد معنایی بررسی کنید.** زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست در حق ما هرچه گوید جای هیچ اکراه نیست	۱

www-kanoon-ir

۷	نقش دستوری گروه‌های اسمیِ زیر را در بیت زیر بنویسید. هر کسی از ظنِّ خود شد یار من از درون من نجست اسرار من	۱
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۸	**کدام بیت مربوط به «غزل اجتماعی» است؟** الف) فکری ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش بنمایید که هرکس نکند، مثل من است ☐ ب) در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست با جان بودن به عشق در سامان نیست ☐	/۵
۹	**بیت زیر را از نظر آرایه‌های ادبی بررسی کنید. (دو مورد)** دل‌گرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی مردادمَه و گاه دی‌اش نام نهادند	۱
۱۰	**آرایهٔ مشترک و بارز دو بیت زیر را بنویسید و دلیل خود را نیز ذکر کنید.** الف) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایّام پریشانی بپرس	۱
۱۱	**عبارت زیر، یادآور کدام مَثَل است؟** «از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیهٔ حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.»	/۵
۱۲	**پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید.** الف) تمهیدات: ..... ب) از پاریز تا پاریس:	۱
۱۳	**شعر حفظی** **۱_ با توجه به شعرخوانی «در مکتب حقایق» مصراع دومِ «ای بی‌خبر، بکوش که صاحب خبر شوی» در کدام گزینه آمده است؟(۵/.)** الف) در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی ☐ ب) تا راهرو نباشی کی راهبر شوی؟ ☐ پ) تا کیمیای عشق یابّی و زر شوی ☐ ت) آن گه رسی به خویش که بی‌خواب و خور شوی ☐ **۲_ بیت را کامل کنید. (۵/.)** بازآ که در هوایت خاموشی جنونم	۱

www-kanoon-ir

	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۱۴	**معنی اشعار و عبارات زیر را بنویسید.** الف) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد. (۰/۵) ب) گفت از بهر غرامت، جامه‌ات بیرون کنم. (۰/۵) پ) عاشقی بی‌خودی و بی‌رایی باشد. (۰/۵) ت) پردهٔ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد. (۰/۷۵) ج) نی حریف هرکه از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید (۱) د) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت (۱)	۴/۲۵
۱۵	**مفهوم هر یک از بیت‌های زیر را بنویسید.** الف) نی حدیثِ راهِ پرخون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند ب) با خاک عجین آمد و از تاک عیان شد خون دل شاهان که می‌اش نام نهادند	۱
۱۶	**در بیت زیر مقصود شاعر از «آتشِ درون» و «سوخته‌جان» چیست؟** پنهان مکن آتش درون را زبن سوخته‌جان، شنو یکی پند	۱
۱۷	**درک و دریافت خود را از عبارت زیر بنویسید.** سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل‌ها افزون آید.	۱
۱۸	**با توجه به بیتِ «شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته مپسند» به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.** **۱_ با کدام یک از سروده‌های زیر مفهوم مشترک دارد؟** الف) دلا خموشی چرا؟ چو خُم نجوشی چرا؟ برون شد از پرده راز، تو پرده‌پوشی چرا؟ ☐ ب) تو قلب فسرده‌ی زمینی از درد، ورم نموده یک چند ☐ **۲_ مفهوم مشترک آن‌ها را بنویسید.**	۰/۷۵
	پیروز باشید. **حبیب حسن‌زاده**	۲۰

www-kanoon-ir

ح۴ی سرد یف	شرح سؤال	بارم
	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	**معنی واژگان مشخص‌شده را بنویسید.** الف) **عاکفان** کعبهٔ جلالش به تقصیرِ عبادت معترف **(کسانی که در مدتی معیّن در مسجد بمانند.)** ب) در این دو شهر تنها یک **سرپَری** زدیم. **(توقّف کوتاه)** پ) بفکن ز پی این اساس **تزویر** **(ریا، دورویی)** ت) بخروش چو شرزه شیرِ **ارغند** **(خشمگین و قهرآلود)**	۱
۲	**املای نادرست هر واژه را پیدا کنید و شکل درست هر کدام را بنویسید.** واصفان هلیهٔ جمالش _ ظِماد کافور _ مأوا کردن _ قوت‌خوردن از عشق _ دولت مُستعجل _ بی‌خردانِ صِفله _ اژدهای گرزه _ خانِ نعمتِ بی‌دریغش **حلیه _ ضِماد _ سِفله _ خوان**	۱
۳	**به توجه به معنی واژگان در هر ردیف، کدام گزینه از نظر شکل املایی نادرست است؟** ۱_ الف) جسیم: خوش‌اندام ☐ ب) ثواب: درست ☒ پ) صباح: سپیده‌دم ☐ ت) اتراق: موقتاً در جایی اقامت گزیدن ☐ ۲_ الف) قُربت: نزدیکی ☐ ب) قسیم: صاحب جمال ☐ پ) فایغ: برگزیده ☒ ت) بیت‌الحَزَن: ماتمکده ☐	۱
۴	**به پرسش‌های دستوری زیر پاسخ دهید.** الف) یک جملهٔ چهارجزئی با **مفعول** و **مسند** بنویسید. **ایرانیان، حافظ را لسان‌الغیب می‌نامند.** ب) نمودار پیکانی گروه اسمیِ **دو تخته فرش** را رسم کنید. **دو** **تخته** **فرش**	۱
۵	**در عبارت زیر چه فعلی حذف شده است؟ نوع قرینهٔ آن را مشخص کنید.** «هر نفسی که فرومی‌رود، مُمدِّ حیات است و چون برآید، مفرّح ذات.» **فعل «است» به قرینهٔ لفظی حذف شده.**	۱
۶	**در بیت زیر فعل‌های مشخص‌شده را از نظر کارکرد معنایی بررسی کنید.** **زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست (نمی‌باشد _ اِسنادی) در حق ما هرچه گوید جای هیچ اکراه نیست (وجود ندارد _ دوجزئی)**	۱

www-kanoon-ir

۷	**نقش دستوری گروه‌های اسمیِ زیر را در بیت زیر بنویسید.** هر کسی از ظنِّ خود شد یار من (**مُسند**) از درون من نجست اسرار من (**مفعول**)	۱
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۸	**کدام بیت مربوط به «غزل اجتماعی» است؟** الف) فکری ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش بنمایید که هرکس نکند، مثل من است ☒ ب) در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست با جان بودن به عشق در سامان نیست ☐	/۵
۹	**بیت زیر را از نظر آرایه‌های ادبی بررسی کنید. (دو مورد)** دل‌گرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی مردادمَه و گاه دی‌اش نام نهادند **کنایه: (دل‌گرمی: کنایه از دل‌خوشی و امیدواری) (دل‌سردی: کنایه از ناامیدی و افسردگی)** **تضاد: (دل‌گرمی و دل‌سردی)**	۱
۱۰	**آرایهٔ مشترک و بارز دو بیت زیر را بنویسید و دلیل خود را نیز ذکر کنید.** الف) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایّام پریشانی بپرس **زیرا مصراع دوم، معادلی برای مصراع اول است؛ علاوه بر این، هر مصراع یک مفهوم کامل دارد و وابستهٔ مصراع دیگر نیست.**	۱
۱۱	**عبارت زیر، یادآور کدام مَثَل است؟** «از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیهٔ حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.» **از چاله درآمدن و به چاه افتادن.**	/۵
۱۲	**پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید.** الف) تمهیدات: **عین‌القضات همدانی** ب) از پاریز تا پاریس: **باستانی پاریزی**	۱
۱۳	**<u>شعر حفظی</u>** **۱_ با توجه به شعرخوانی «در مکتب حقایق» مصراع دومِ «ای بی‌خبر، بکوش که صاحب خبر شوی» در کدام گزینه آمده است؟(/۵)** الف) در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی ☐ ب) تا راهرو نباشی کی راهبر شوی؟ ☒	۱

www-kanoon-ir

	پ) تا کیمیای عشق یابّی و زر شوی ☐ ت) آن گه رسی به خویش که بی‌خواب و خور شوی ☐ **۲_ بیت را کامل کنید. (۵/.)** بازآ که در هوایت خاموشی جنونم **فریادها برانگیخت از سنگِ کوهساران** **قلمرو فکری (۸ نمره)**	
۱۴	**معنی اشعار و عبارات زیر را بنویسید.** الف) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد. (۵/.) **روزگاری، مردم دنیا در حسرت سلطه و قدرت روم بودند و از آن هراس داشتند.** ب) گفت از بهر غرامت، جامه‌ات بیرون کُنم. (۵/.) **گفت: به عنوان تاوان و جبران خسارت، لباست را از تن بیرون می‌آورم. جواب داد: لباس من پوسیده و کهنه است. (به کارِ تو نمی‌آید.)** پ) عاشقی بی‌خودی و بی‌رایی باشد. (۵/.) **عاشقی، از خود بی‌خودشدن و بی‌توجّهی است به همه چیز، غیر از معشوق.** ت) پردهٔ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد. (۷۵/.) **(خداوند) آبروی بندگان را با وجودِ ارتکابِ گناهِ آشکار، نمی‌ریزد.** ج) نی حریف هرکه از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید (۱) **نغمه‌های نی، همدمِ هر عاشقِ هجران‌دیده (جداشده از معشوق) است و رازِ او را فاش می‌کند. (پرده‌ها و حجاب‌ها را از مقابلِ چشمانِ او برمی‌دارد تا معشوقِ حقیقی را ببیند.)** د) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت (۱) **هر ملّتی که اهلِ دانش و اندیشه و قلم نباشد، به فراموشی سپرده خواهد شد. (نابود خواهد گردید.)**	۴/۲۵
۱۵	**مفهوم هر یک از بیت‌های زیر را بنویسید.** الف) نی حدیثِ راهِ پرخون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند **(داستانِ خونین عشق و عشق‌های ناکام و پُر از درد و رنج)** ب) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده‌پی‌اش نام نهادند **(به جایگاهِ والای پیرِ مُغان یا همان مُرشد و عارف کامل اشاره دارد.)**	۱
۱۶	**در بیت زیر مقصود شاعر از «آتشِ درون» و «سوخته‌جان» چیست؟** پنهان مکن آتش درون را زبن سوخته‌جان، شنو یکی پند **آتشِ درون: استعاره از خشم و نفرت سوخته‌جان: استعاره از شاعرِ رنج‌کشیده**	۱

www-kanoon.ir

۱۷	**درک و دریافت خود را از عبارت زیر بنویسید.** سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل‌ها افزون آید. **برتریِ عشق نسبت به عقل و دانایی.**	۱
۱۸	**با توجه به بیتِ «شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته مپسند»، به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.** **۱_ با کدام یک از سروده‌های زیر مفهوم مشترک دارد؟** الف) دلا خموشی چرا؟ چو خُم نجوشی چرا؟ برون شد از پرده راز، تو پرده‌پوشی چرا؟ ☒ ب) تو قلب فسرده‌ی زمینی از درد، ورم نموده یک چند ☐ **۲_ مفهوم مشترک آن‌ها را بنویسید.** **توصیه به آزادی‌خواهان و افراد انقلابی برای شورش، قیام و شکستِ سکوت.**	/۷۵
	پیروز باشید. **حبیب حسن‌زاده**	۲۰